

NE YATIRIM TEŞVİĞİ ARTTI NE YATIRIM İŞTAHI KALDI

ERDOĞAN “CARİ AÇIK AZALACAK” DEDİ CARİ AÇIK PATLADI”, “İTHALAT BAĞIMLILIĞI KALMAYACAK” DEDİ, MÜPTELA OLUNDU, “6.BÖLGE YILDIZ OLACAK” DEDİ, 6. BÖLGE DUMAN OLDU. NE SÖYLEDİYE TERSİ OLUYOR!

- Demokrasi endekslerinde gerileyen Türkiye'nin ekonomisinde hesaplar şaştı, dış politikada riskler anormal derecede büyüdü, yatırımcı önünü göremiyor.
- 12 yıl süren ekonomiyi sıcak para ile çevirme dönemi kapandı. Küresel para musluklarının kısılmasıyla yükselen kur girdi, yüksek faiz ise kaynak maliyetlerini büyütüyor. Makroekonomik hedefler tutmuyor, ekonomi durma noktasına gidiyor.
- Demokrasi ve hukuk devletinden uzaklaşma, izlenen yanlış dış politika, bölgede devam eden savaşın kapıya dayanması yatırımları frenliyor. Belirsizlik ve güven kaybı, yatırımcıyı caydırıyor, yatırımlara darbe vuruyor.
- Yatırım eğilimindeki düşüşle Türkiye işsizine iş ve aş yaratamaz hale geliyor. Oysa umudunu yitirip iş aramayı bırakanlarla birlikte 5.5 milyon dolayında işsizi bulunan Türkiye için yatırımlar hayati önemde.
- Teşvik mevzuatı 2004'ten bu yana 5 kez değiştirildi, 2012'de getirilen 6 bölgeyi son teşvik sistemi de bu atmosferde işe yaramıyor.
- Ekonomi, siyaset ve dış politikada bozulmanın, jeopolitik risklerin aşırı arttığı 2014 yılında yatırımdan kaçış da hızlandı, işsizlik artışı ivme kazanıyor.
- İlk sekiz ayda teşvik belgesi alınan yatırım projesi sayısı geçen yıla göre yüzde 19, yatırım tutarı yüzde 24, öngörülen istihdam yüzde 28 düşüş gösterdi. Özellikle madencilik yatırımlarında yüzde 70'e yakın düşüş var. Sanayide, enerjide, tarımda yatırım eğilimi hızla geriliyor.
- Yatırımlarda en hızlı düşüş, yeni teşvik sisteminin “yıldızı” olacağı iddia edilen Doğu ve Güneydoğu'daki en yoksul 15 ili kapsayan 6. Bölgede. Bölgeye yönelik yatırım tutarı, ilk sekiz ayda yarı yarıya azaldı.
- Yatırım ikliminin oluşabilmesi için ise öncelikle demokrasi ve hukuk devleti olmak, siyasal ve makroekonomik istikrarı, iç ve dış barışı, ülkenin geleceğine güven ve inancı sağlamak, kısacası Türkiye'yi “normalleştirmek” gerekiyor.

Ekonomi, iç siyaset ve dış politikada giderek artan istikrarsızlık ve darboğaz, ülkede yatırım iklimini yok ediyor. Ekonomi krizin, ülke savaşın eşiğinde; IŞİD-PKK teröre arasına sıkışmış Türkiye, hem siyasi hem ekonomik açıdan derin bir batağa saplanmış durumda. Yüksek kur girdi maliyetlerini, yüksek faiz ise kaynak maliyetlerini yükseltiyor, ekonomi ve siyasette artan belirsizlik ve güven kaybı, önünü göremeyen yatırımcıyı caydırıyor, yatırımlara darbe vuruyor. Makroekonomik hedefler tutmuyor, ekonomi yavaşladı, durma noktasına gidiyor, işsizlikte artış hız kazanıyor.

Yatırımları canlandırmak amacıyla teşvik mevzuatı 2004'ten bu yana 5 kez değiştirildi. Sonuncusu 19 Haziran 2012'de yürürlüğe giren yeni teşvik sisteminde, ülke genelinde yatırımları harekete geçirmeye yönelik teşvikler getirilirken, bölgeler arası gelişmişlik farklarını gidermek için de en cazip teşvik unsurları, sosyoekonomik gelişmişlik düzeyi en düşük 15 Doğu ve Güneydoğu ilini kapsayan 6. Bölge için öngörülmüştü. Eski Ekonomi Bakanı Zafer Çağlayan, bu bölgenin “yeni teşvik sisteminin yıldızı” olacağını ilan etmişti.

Ancak getirilen teşvikler, ülkede siyasi ve ekonomik istikrar giderek daha da bozulduğu için işe yaramıyor. Teşvik sistemi bu atmosferde yatırım eğilimini harekete geçiremiyor.

İLK SEKİZ AYDA TEŞVİKLERDE SERT DÜŞÜŞ...

Ekonomi, siyaset ve dış politikada bozulmanın arttığı, Türkiye'nin giderek derin bir batağa saplandığı 2014 yılında yatırım eğilimindeki gerileme belirginleşti.

Geçen yıl ilk sekiz ayda 3 bin 332 olan yatırımcıların aldığı toplam teşvik belgesi sayısı, bu yıl aynı dönemde 2 bin 691'e geriledi. Sekiz aylık dönemlere göre toplam yatırım tutarı 51.2 milyar liradan 39 milyar liraya geriledi. Geçen yıl Ocak-Ağustos döneminde düzenlenen teşvik belgeleri kapsamındaki yatırımlarda toplam yıl 121 bin 466 kişilik istihdam yaratılacağı belirlenmişti. Bu yıl ise aynı dönemde öngörülen istihdam 87 bin 939'da kaldı. Veriler, teşvik belgesi alınan yatırım sayısının ilk sekiz ayda geçen yıla göre yüzde 19, öngörülen yatırım tutarının yüzde 24, yaratılması öngörülen istihdamın yüzde 28 azaldığını gösteriyor. Enflasyonla indirgendiğinde ise yatırım tutarındaki reel düşüş yüzde 30'a ulaşıyor.

Teşvikli yatırımlar (İlk sekiz ay)

	2014	2013	Değ. (%)	
			Cari	Reel
Belge sayısı (Adet)	2.691	3.332	-19,2	-25,8
Yatırım tutarı (Milyon TL)	39.005	51.202	-23,8	-30,0
Yaratılacak istihdam (Kişi)	87.939	121.466	-27,6	-33,5

TÜM SEKTERLÖRDE KAN KAYBI VAR...

Teşvik belgesi bağlanan yatırımlardaki düşüş, özellikle madencilik sektöründe yüzde 70'e yaklaştı. Geçen yıl ilk sekiz ayda 198 madencilik yatırımı için teşvik belgesi alınırken bu yıl sayı 123'e, bu belgelerde öngörülen yatırım tutarı da 5.3 milyar liradan 1.8 milyar liraya geriledi. Geçen yıl teşvik belgesine bağlanan madencilik yatırımlarında 7 bin 683 kişilik istihdam öngörülürken, bu yıl bu sayı 3 bin 345'le bunun yarısına dahi ulaşmadı.

İlk sekiz ayda teşvik belgesine bağlanan yatırım tutarında sadece hizmetlerde artış, diğer tüm sektörlerde ise düşüş yaşandı. Enerji sektörüne yönelik yatırım tutarı yaklaşık yüzde 40 düşüşle 13 milyar liradan 7.9 milyara indi. Üretimi, istihdamı ve ihracatıyla ekonominin lokomotifini olan imalat sanayiinde gerçekleştirilecek yatırımlar yüzde 31 düşüşle 20.8 milyardan 14.4 milyara geriledi. Toplamda zaten çok düşük bir paya sahip olan tarım sektörüne yönelik yatırım tutarı da yüzde 36 düşüşle 420 milyon lira oldu.

Ana sektörler göre teşvik belgesine bağlanan yatırım tutarı (İlk sekiz ay)

	Belge Sayısı (Adet)			Yatırım Tutarı (Milyon TL)			Yaratılacak İstihdam (Kişi)		
	2014	2013	Değ. (%)	2014	2013	Değ. (%)	2014	2013	Değ. (%)
ENERJİ	152	127	19,7	7.969	13.044	-38,9	1.698	2.492	-31,9
HİZMETLER	875	923	-5,2	14.478	11.374	27,3	42.764	45.870	-6,8
İMALAT SAN.	1.477	2.013	-26,6	14.377	20.814	-30,9	38.614	63.069	-38,8
MADENCİLİK	123	198	-37,9	1.761	5.317	-66,9	3.345	7.683	-56,5
TARIM	64	71	-9,9	420	652	-35,6	1.518	2.352	-35,5
TOPLAM	2.691	3.332	-19,2	39.005	51.201	-23,8	87.939	121.466	-27,6

MADENCİLİĞİ ERDOĞAN BİTİRDİ...

Madencilik yatırımlarındaki sert düşüşte, 16.06.2012 tarih ve 28325 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 2012/15 sayılı Başbakanlık genelgesi ile kamu kurum ve kuruluşlarının sahip oldukları taşınmazların kullanımı; bu çerçevede yeni maden ruhsatı verme yetkisinin Başbakanlık iznine bağlanması etkili oldu.

Bu genelge, yeni maden ocağı ruhsatı alma ve süresi bitenleri yenileme için yapılan başvuruları değerlendirme ve onaylama yetkisini bir kişinin; o dönem Başbakanlık koltuğunda oturan Recep Tayyip Erdoğan'ın uhdesine verildi. O günden itibaren madenciler hem yeni ruhsat almada, hem de süresi dolan ruhsatlara ilişkin süre uzatımlarında sorun yaşadı. Başbakanlık'ta izin bekleyen maden ruhsatı sayısı 10 binleri geçti. "İnceleme" gerekçesiyle bekletilen başvurular nedeniyle, 3213 sayılı Maden Yasası'nda öngörülen 3 yıllık süre aşıldığı için bazı işletme ruhsatları iptal oldu. Çoğu yeni ruhsat başvurusu da geri çevrildi. Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı olması ile bu yetki yeni Başbakan'a geçmiş oldu.

EN HIZLI DÜŞÜŞ, EN YOKSUL 15 İLDE

Ekonomi ve siyasetteki bozulmanın doruğa ulaştığı yılın ilk sekiz ayında belgeye bağlanan yatırımlarda en sert düşüş, yeni teşvik sisteminin "yıldızı" olacağı öne sürülen Ağrı, Ardahan, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Hakkâri, Iğdır, Kars, Mardin, Muş, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak ve Van'ı kapsayan 6. Bölge'de gerçekleşti. Bu bölgeye yönelik yatırım eğilimi adeta bıçak gibi kesildi.

Bölgede gerçekleştirilmek üzere yönelik yatırımlar yarı yarıya azaldı. Sekiz ayda bu 15 ilde gerçekleştirilmek üzere teşvik belgesi alınan yatırım sayısı yüzde 28 düşüşle 294'e, yapılacak yatırımların tutarı ise yüzde 43 düşüşle 3 milyar liraya geriledi. 15 ile yönelik yatırımlarda öngörülen istihdam da yüzde 36 düşüşle 12 bin 119'a geriledi. 2013'ün ilk sekiz ayında 6. Bölgeye yönelik 406 teşvik belgesi kapsamında 5.3 milyar liralık yatırım ve bununla 19 bin 21 kişilik istihdam öngörülmüştü. Geçen yıl sekiz ayda toplam yatırımların yüzde 10.4'ünü alan bu bölgenin payı daha da düşerek yüzde 7'lere indi.

Yatırımlarda 6. Bölgenin ardından en hızlı düşüş ise Adana, Aydın, Bolu, Çanakkale, Denizli, Edirne, Isparta, Kayseri, Kırklareli, Konya, Sakarya, Tekirdağ ve Yalova'dan oluşan orta derecede gelişmiş illeri kapsayan 2. Bölgede yaşandı. Bu bölgeye yönelik yatırım tutarı yüzde 38 düşüşle 10.1 milyar liradan 6.2 milyara geriledi.

Teşviğe bağlanan yatırım tutarı Afyon, Amasya, Artvin, Bartın, Çorum, Düzce, Elazığ, Erzincan, Hatay, Kastamonu, Kırıkkale, Kırşehir, Kütahya, Malatya, Nevşehir, Rize ve Sivas'ı kapsayan 4. Bölge'de yüzde 32 düşüşle 5.9 milyara; Ankara, Antalya, Bursa, Eskişehir, İstanbul, İzmir, Kocaeli ve Muğla'dan oluşan en gelişmiş 8 ili kapsayan 1. Bölge'de yüzde 23 düşüşle 14 milyar liraya, düştü.

Yatırım tutarı Balıkesir, Bilecik, Burdur, Gaziantep, Karabük, Karaman, Manisa, Mersin, Samsun, Trabzon, Uşak, Zonguldak illerini kapsayan 3. Bölge'de yüzde 2'lik bir cari artışla 6.9 milyar; Adıyaman, Aksaray, Bayburt, Çankırı, Erzurum, Giresun, Gümüşhane, Kahramanmaraş, Kilis, Niğde, Ordu, Osmaniye, Sinop, Tokat, Tunceli ve Yozgat'ın yer aldığı 5. Bölge'de de yüzde 9.5 artışla 3.3 milyar lira oldu. Enflasyonla indirgendiğinde ise bu iki bölgede de reel anlamda yatırım artışı olmadığı dikkati çekiyor.

Teşvik belgesi alınan yatırımların bölgelere göre dağılımı (Ocak-Ağustos)

	Belge Sayısı (Adet)			Yatırım Tutarı (Milyon TL)			Yaratılacak İstihdam (Kişi)		
	2014	2013	Değ. (%)	2014	2013	Değ. (%)	2014	2013	Değ. (%)
1. BÖLGE	982	1196	-17,9	13.962	18.156	-23,1	35.394	45.395	-22,0
2. BÖLGE	456	559	-18,4	6.232	10.074	-38,1	13.673	18.745	-27,1
3. BÖLGE	400	458	-12,7	7.050	6.911	2,0	11.681	13.943	-16,2
4. BÖLGE	298	358	-16,8	3.998	5.854	-31,7	7.259	11.718	-38,1
5. BÖLGE	248	336	-26,2	3.608	3.295	9,5	7.728	11.503	-32,8
6. BÖLGE	294	406	-27,6	3.035	5.329	-43,0	12.119	19.021	-36,3
MUHTELİF B.	13	19	-31,6	1121	1583	-29,2	85	1141	-92,6

TOPLAM	2.691	3.332	-19,2	39.005	51.201	-23,8	87.939	121.466	-27,6
--------	-------	-------	-------	--------	--------	-------	--------	---------	-------

6. BÖLGE “YILDIZ” OLAMADI

Yeni teşvik sisteminde; iller sosyoekonomik gelişmişlik düzeyine göre 6 bölgeye ayrılarak, bunlar içinde Doğu ve Güneydoğu’daki en yoksul 15 ili kapsayan 6. Bölge’ye özel teşvikler getirilmişti. Bu özel teşvikler sayesinde, sosyoekonomik düzeyi en düşük ve en fazla göç veren 6.bölge illerinde yatırım patlaması öngörülmüş, yeni dönemde bölgenin “yıldız” olacağı ifade edilmişti. Ancak özel teşviklerin bölgede yatırım artışına katkısı sınırlı kaldı. Bölgenin 2011 yılında yüzde 4 olan toplam yatırımlardan aldığı pay 2012’de yüzde 7.4’e çıktı. 6. Bölgenin 2013’ün ilk sekiz ayında yüzde 10’u aşan payı, izleyen dönemde düşmeye başladı ve yılın tümü itibariyle de yüzde 8’e geriledi. Bölgenin yatırımlardan aldığı payın bu yıl ilk sekiz ay itibariyle yüzde 7.8’e düştüğü dikkati çekiyor.

Ülkedeki siyasal istikrarsızlık, ekonomideki bozulma ve belirsizlikten de en fazla bu bölge etkileniyor. 2014’te yatırım ikliminin giderek bozulması nedeniyle yatırımlarda en hızlı kan kaybının bu bölgede yaşandığı gözleniyor. Bölgeler arası derin gelişmişlik farkları, birçok sosyoekonomik sorunu beraberinde getiriyor.

Buna karşılık en gelişmiş ve en fazla göç alan 8 ili kapsayan 1. Bölge yatırımlardan en büyük payı almaya devam ediyor. Bu bölgenin yatırımlarda yüzde 40’ın üzerindeki payının 2013’ün tümünde yüzde 30’a gerilemişken, bu yıl yeniden yükselişe geçtiği görülüyor. İlk sekiz ayda teşvik belgesine bağlanan her 100 liralık yatırımın 36 liralık bölümü, gelişmişlikte diğer 73 ili açık ara geride bırakan bu 8 ile yönelik bulunuyor. Başka deyişle en gelişmiş 8 il, yeni teşvik sisteminde de yatırımcının gözdesi olmaya devam ediyor.

Teşvikli yatırımlarda bölgelerin aldığı pay (%)

	YILLIK		OCAK-AĞUS.	
	2012	2013	2013	2014
1. BÖLGE	42,8	30,1	35,5	35,8
2. BÖLGE	16,1	18,8	19,7	16,0
3. BÖLGE	13,4	12,1	13,5	18,1
4. BÖLGE	10,8	10,6	11,4	10,2
5. BÖLGE	7,4	6,11	6,4	9,2
6. BÖLGE	7,4	8,0	10,4	7,8
MUHTELİF B.	2,2	14,2	3,1	2,9
TÜRKİYE	100,0	100,0	100,0	100,0

GERÇEKLEŞEN YATIRIMLARDA DA KAN KAYBI

Teşvikli yatırım verileri, yeni başlamış ya da başlayacak; önümüzdeki dönemde gerçekleştirilecek yatırım projelerine ilişkin durumu gösteriyor. Teşvik belgesine bağlanan yatırım tutarındaki azalma, ülkedeki yatırım eğilimindeki gerilemeye işaret ediyor. GSYH büyüme verileri ise gerçekleşen yatırımlardaki durumu gösteriyor.

Yılın ilk altı ayına ait GSYH verilerine göre özellikle özel sektörün yatırımlarında kan kaybı yaşandı. İlk altı ayda inşaat yatırımlarının etkisiyle yüzde 2.7 büyüyen kamu gayri safi sabit sermaye oluşumu genel büyümeye 0.1 puan katkı yaparken, özel sektörün gayri safi sabit sermaye oluşumu yüzde 2.9 gerileyerek genel büyüme oranını 0.6 puan düşürdü. Ancak stok değişimi ile birlikte düşünüldüğünde yatırımlardaki kan kaybı ve bunun genel büyümeyi yavaşlatıcı etkisi daha yüksek boyutlarda. Kamu ve özel sektörün gayri safi sabit sermaye oluşumları ile stok değişimi toplamı, yatırımlardaki gerçek eğilimi gösteriyor. Bu üç kalemin toplamında yatırımlar, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 4.7 küçüldü. Bu da genel büyümeyi 1.2 puan düşürdü. Yatırımlardaki düşüşün negatif etkisi, yurt içi tüketimin büyümeye yaptığı yüzde 1.2’lik pozitif katkıyı sıfırladı. Devletin nihai tüketim harcamalarının

büyümeye 0.6 puan katkı yaptığı ilk yarıda GSYH’de kaydedilen yüzde 3.3’lük büyümenin önemli bölümü, TL’deki değer kaybı nedeniyle ithalatın baskılanması sonucu dış ticarete ortaya çıkan lehte gelişmeden kaynaklandı.

Harcamalar Yöntemiyle GSYH (1998 fiyatlarıyla)

	Pay (%)	Değ. (%)	Katkı (Puan)
YERLEŞİK HANE HALK. TÜK.	67,7	1,8	1,2
DEVLETİN NİHAİ TÜK. HARC.	10,4	5,6	0,6
Maaş, Ücret	4,9	4,3	0,2
Mal ve Hizmet Alımları	5,5	6,8	0,4
YATIRIMLAR	26,1	-4,7	-1,2
-Gayri Safi Sabit Sermaye Oluşumu	25,5	-1,9	-0,5
Kamu Sektörü	4,4	2,7	0,1
Makine- Teçhizat	0,6	-8,7	-0,1
İnşaat	3,8	4,5	0,2
Özel Sektör	21,1	-2,9	-0,6
Makine- Teçhizat	14,6	-6,2	-0,9
İnşaat	6,5	4,4	0,3
-Stok Değişimleri	0,7	-	-0,7
DIŞ TİCARET	-4,3	-64,4	2,7
Mal ve Hizmet İhracatı	26,1	8,1	2,1
Mal ve Hizmet İthalatı (-)	30,4	-2,1	-0,6
GAYRİ SAFİ YURTIÇI HASILA	100,0	3,3	3,3

YATIRIM YOKSA İŞ DE YOK

Yatırımlardaki gerileme ile işsizlikteki artış paralel gidiyor. Ağustos itibariyle işsiz sayısı 2 milyon 867 bine ve işsizlik oranı yüzde 9.8’e yükseldi. (Mevsim etkilerinden arındırılmış göstergelere göre ise işsiz sayısı 3 milyonun üzerinde ve oranı yüzde 10.4 düzeyinde. Bu bazda tarım dışı işsizlik oranı yüzde 12.5). Dar tanımlı resmi işsizlik oranı 2000 yılında sadece yüzde 6.5 düzeyinde bulunuyordu ve Türkiye tarihinin en ağır ekonomik krizinin yaşandığı 2001 yılında bile yüzde 8.4 olmuştu. AKP’nin iktidara geldiği 2002 yılında oranı yüzde 10.3 olan işsizlikle mücadelede 12 yılda bir arpa boyu yolu alınmadı.

Üstelik dar tanımlı işsizlik verileri, sadece aktif olarak iş arayanları kapsıyor. Ağustos 2014 itibariyle sayıları 2 milyon 580 bine ulaşan “umudunu yitirip iş aramaktan vazgeçen” işsizler de dâhil edildiğinde toplam işsizler ordusu 5 milyon 456 bin kişi ile birçok ülke nüfusundan daha büyük bir sayıya, işsizlik oranı da yüzde 17.1’e ulaşıyor.

YATIRIMLAR NEDEN GERİLİYOR?

- Yeni teşvik sistemi, zaten ekonomi, dış politika ve iç siyasette belirsizliğin arttığı, Türkiye ekonomisinin yavaşlama eğilimine girmeye başladığı bir süreçte uygulamaya konulmuştu. Bu alanlarda sıkıntının zirveye ulaştığı, jeopolitik risklerin de aşırı büyüdüğü 2014 yılında yatırım eğilimindeki gerileme daha da belirginleşti.
- Ekonomideki olumsuz gidişat nedeniyle; yatırım için harcanacak ve uzun vadede geri dönecek olan paralar riske atılmak istenmiyor. Sanayici, önünü görmeden böyle bir riske girmek istemiyor. (Devletin verdiği teşvikler peşin ödeme değil, yatırımcının yapacağı harcama ileride ödeyeceği vergi ve diğer ödemelerinden mahsup ediliyor).
- Yatırımın tamamını devlet bile ödese, sanayicinin ürettiği malı satması lazım, oysa iç tüketimde frene basılıyor. Bu yüzden yatırım yapmak isteyenler de ihtiyatlı davranıyor.
- Hükümetin iç teröre yönelik başlattığı “açılım” sürecinin akıbeti ve mahiyetine ilişkin kuşku var.
- 6. Bölgeyi oluşturan illere yatırım konusunda çekingenlik hala devam ediyor.
- Hükümetin dış politikası, bölge ülkeleriyle olan ticareti vurdu, ülke ekonomisine büyük bir maliyet yükledi, bölgeyle ticarete dayalı yatırımların önünü kesti.
- Suriye ve Irak’ta devam eden savaş, IŞİD terörü, bunu durdurmaya yönelik uluslararası girişimler ve bu süreçte hükümetin izlediği politikalar, belirsizlik ve riskleri artırıyor,

Bölgemizde giderek büyüyen savaş nedeniyle dış pazarlara erişimde zorluk yaşanıyor. Türkiye'nin sonu belirsiz tehlikeli bir mecraya sürüklenme ihtimali de yatırımcıyı korkutuyor, yatırım iştahını kırıyor.

- Özellikle Fed kararlarıyla küresel likidite bolluğu döneminin sona erdirilmesi ile 12 yıl süren ekonomiyi sıcak para ile çevirme dönemi kapandı. Ekonomiyi dış kaynağa aşırı bağımlı hale getiren hükümet, bu yeni finansal iklimde farklı bir oyun planı geliştiremedi, ekonomide kriz tehlikesi büyüyor.
- Küresel para musluklarının kısılmasıyla yılın başlarında döviz yükselişe geçmiş, sermaye kaçışının önünü kesmek için şok faiz artırımına gidilmişti. Ekonomide hâkim olan pahalı döviz -yüksek faiz koşulları güçlenerek sürüyor. Bu gelişme kaynak ve girdi maliyetlerini büyüttüğü için yatırımcıyı yatırım yapmaktan caydırıyor.
- Demokrasiden, hukuk devletinden, dış politika teamüllerinden uzaklaşma nedeniyle ekonomi, siyaset ve dış politikada ortaya çıkan olumsuz gidişatta ülkeye güven azalıyor.
- Riski en yüksek ve en kırılgan ekonomilerin başında gelen Türkiye yatırım yapılabilirlikten giderek uzaklaşıyor.
- Yapısal reformların hayata geçirilmemesi de yatırım eğilimini kırıyor, hükümetin bu konudaki ataleti bu kritik süreçte de sürüyor.

YATIRIM İKLİMİ İÇİN “NORMALLEŞME” GEREKİYOR

Yatırım iklimi için iç ve dış politikada, tam demokrasinin yaşama geçirilmesinde, yargı bağımsızlığının sağlanması, ifade özgürlüğünün sağlanması gibi her alanda normalleşme sağlanması gerekmektedir. Acilen şu adımların atılması gerekmektedir:

- Yapısal reformlar gerçekleştirilmeli, çünkü altyapı olmadan yatırım olmaz
- Bağımsız denetim kurumları hükümet boyunduruğundan kurtarılmalı
- Ekonomik ve Sosyal Konsey (ESK) yeniden ekonominin aktif etkeni haline getirilmeli
- Ekonomiden sorumlu bakanlıklar arasında eşgüdüm sağlanmalı, ortak söylem yakalanmalı, çelişkili açıklamalardan artık vazgeçilmeli
- Yeni bir anlayışla 10 yıllık kalkınma planı ortaya konulmalı, ekonomik seferberlik ilan edilmeli
- Ekonomi programı yeni baştan yazılmalı, hedeflerdeki yüzde 100'e varan sapmalar bir daha yaşanmamalı
- Yeni istihdam, sanayi, dış ticaret ve tarım politikası yaşama geçirilmeli
- Teşvik politikası silbaştan yazılmalı en az 10 yıllık bir planlama yaşama geçirilmeli. İl bazında, sektörel istihdam odaklı, net ihracat hedefli, SMART (Spesifik, Ölçülebilir, Ulaşılabilir, Gerçekçi, Zaman takvimi belirli) teşvikler getirilmeli.
- GAP tamamlanmalı